

LUNDS
UNIVERSITET

”Bara, endast och inte mer än...”

En rättsociologisk studie om medias framställning av fängelse som strafform i det svenska rättssystemet.

Abstract

This study aims to examine the media influence on the general public view of the imprisonment. It also aims to examine if there are any other variables that influence how the law is communicated to the society. This study is about how imprisonment is communicated by the media, but not all imprisonments and not all types of media - it addresses the newspapers report of imprisonment for the crime of severe assault. This study is carried out by usage of research methods such as Foucaultian discourse analysis and content analysis. The content analysis made it possible to get an insight in to which information the readers are provided with and how it is provided by the papers whereas the discourse analysis provides information about the underlying meaning of the text, it works as a help to reveal and interpret hidden messages in the text. The theoretical framework is based on symbolic communication, manifest and latent functions of the law and social norms. To examine what type of message the media mediates to the readers, the first page articles has been particularly studied. The result shows that the media has the power to influence the general public view of imprisonment, and also the social norms regarding it, but not to which extent.

Nyckelord: *fängelsestraff, media, grov misshandel, kommunikation, diskursanalys*

Keywords: *imprisonment, media, severe assault, communication, discourse analysis*

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
2. Syfte och avgränsningar	7
2.1 Disposition.....	8
3. En historisk tillbakablick	9
3.1 Straffet i proportion till brottets allvar	11
3.2 Tidigare forskning.....	12
4. Teoretiska utgångspunkter	14
4.1 Rättsliga utgångspunkter	14
4.2 Centrala begrepp.....	16
4.2. System, normer och makt.....	16
4.2.2 Allmän- och individualprevention.....	17
4.3 Masskommunikation.....	18
4.4 Straffet, preventionen och individen.....	21
5. Metod	24
5.1 Urval	25
5.2 Genomförande	25
5.3 Validitet och reliabilitet.....	28
6. Resultat/Analys	30
6.1 Innehållsanalys.....	31
6.2 Diskursanalys.....	34
7. Slutsatser	38
7.1 Ett besvarat syfte	38
7.2 Prevention och kommunikation.....	39
7.3 De sociala normerna	40

7.3 Avslutande reflektioner.....	41
7.4 Förslag till fortsatt forskning.....	42
Referenslista.....	43
Internetsidor	44
Offentligt tryck	45

1. Inledning

Allmänheten¹ verkar ha en uppfattning att domstolarna i Sverige dömer ut mildare straff än vad de egentligen gör och vill därför se en skärpning av fängelsestraffet, detta visar en undersökning genomförd av Jerre och Tham (2010). De rådande sociala normerna i samhället har förändrats och allmänhetens acceptans och tolerans för grova våldsbrott har minskat drastiskt vilket lett till krav på förändringar i rättstillämpningen - därför valde regeringen att år 2008 genomföra en utredning vars syfte var att åstadkomma en skärpt syn på allvarliga våldsbrott och straff i proportion till brottets allvar².

Regeringen och allmänheten anser att en skärpning av fängelsestraffet är befogat medan Brottförebyggande rådet menar att de individer som dömts till fängelse och avtjänat fängelsestraff återfaller i brott i högre grad än de som dömts till böter eller villkorlig dom. Wheeler (1961) förklarar detta med att frihetsberövade individer har en tendens att anta de normer som är gällande i fängelset för att sedan ta med sig dessa ut i samhället för att fortsätta leva efter dessa³.

Palm (2002) framhåller att tidningarnas nyhetsrapportering påverkar de rådande sociala normerna i samhället vilka i sin tur har en inverkan på rättsreglerna och enligt Strid (2008) är brott det som nästan alla svenskar läser mest av i tidningen. 70 procent av alla svenskar läser tidningen minst en gång i veckan och av dessa läser 69 procent om brott som begås i samhället – Mathiesen menar att kungörandet av lagen förstärks genom tidningarna och att dessa på så sätt anses vara betydelsefulla förmedlare av rätten⁴.

Medias sätt att förmedla budskap såsom kunskap och åsikter till samhället beskrivs av Hadenius och Weibull (2003) som symbolisk kommunikation. Kommunikationen kräver en sändare, en mottagare, en gemensam kod samt ett

¹ Allmänheten avser i denna uppsats de personer som lever i det svenska samhället.

² Jerre & Tham, 2010, s. 30; SOU 2008:85, s. 250, 15

³ SOU 2008:85; Jerre & Tham, 2010; BRÅ, 2004, s. 18; Mathiesen, 2005, s. 35-36

⁴ Palm, 2002, s. 51; Holmberg & Weibull, 2008, s. 331-334; Mathiesen, 2005, s. 62

korrekt överföringssätt – skulle överföringssättet vara inkorrekt och den gemensamma koden obefintlig blir resultatet en inkorrekt förmedling av rätten⁵.

Med innehållsanalytiska metoder såsom diskurs- och innehållsanalys är det möjligt att klargöra vilken språklig kod sändaren använt i tidningsartikeln och vilket budskap denne vill att läsaren ska mottaga – utmaningen är att på ett övertygande sätt visa att det faktiskt finns dolda strukturer i tidningsartiklar som styr människors uppfattning⁶. Jag tror att anledningen till att allmänheten har en aningen felaktig bild av vilka fängelsestraff som döms ut⁷, beror på medias rapportering av just utdömda fängelsestraff samt andra betydande faktorer frånvaro i kommunikeringen av fängelsestraffet och med hjälp av innehålls- och diskursanalys kan jag ta reda på ifall detta stämmer.

⁵ Hadenius & Weibull, 2003, s. 12-13. Se vidare avsnitt 4.3

⁶ Bryman, 2011, s. 281; Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2007, s. 239

⁷ Se avsnitt 3.2

2. Syfte och avgränsningar

En nyligen genomförd undersökning visar att allmänhetens bild av vilka fängelsestraff som döms ut skiljer sig från de fängelsestraff som faktiskt döms ut av domstolarna i Sverige, vilket lett till uttalanden från allmänheten om att fängelsestraffen bör skärpas och att en reform inte skulle möta något motstånd. Detta i samband med det faktum att media har stor makt när det kommer till vilken information som når ut till allmänheten⁸ ligger till grund för syftet med min undersökning. Det övergripande syftet med denna rättsociologiska studie är att undersöka medias framställning av fängelsestraffet och dess inverkan på allmänhetens syn på fängelsestraffet.

Det övergripande syftet för denna uppsats utgår från frågeställningen: *I vilken utsträckning påverkar medierapporteringen allmänhetens syn på fängelsestraffet?* För att ytterligare kunna belysa detta syfte kommer även följande fråga att studeras: *Vilka övriga faktorer kan påverka hur de rättsliga normerna bakom fängelsestraffet kommuniceras till allmänheten?*

Uppsatsen handlar om fängelsestraffet i medierna, men inte alla fängelsestraff och heller inte alla medier. Avgränsningar har gjorts till tidningarnas rapportering om fängelsestraffet för brottet grov misshandel. Anledningen till denna begränsning är att brottet grov misshandel tas upp till granskning i det material som utgör utgångspunkterna för min studie⁹. Medierna i denna studie utgörs endast av tidsskrifter – morgonpressens och kvällspressens internetupplagor av den anledning att de traditionella pappersupplagorna har, i förhållande till nätnyheter, minskat sin andel av den totala nyhetskonsumtionen vilket innebär att internetupplagorna når ut till en större del av allmänheten än pappersupplagorna¹⁰.

⁸ Jerre & Tham, 2010, s. 2; Palm, 2002

⁹ Se SOU 2008:85; Jerre & Tham, 2010

¹⁰ Holmberg & Weibull, 2008, s. 305

Avgränsningen av tidsskrifter är baserad på det faktum att olika tidsskrifters nyhetsförmedling tilltalar olika människor samt att olika människor tilltalas av att läsa nyheter vid olika tidpunkter på dygnet¹¹. För att ta del av så många som möjligt av de nyheter som nättidningarna förser allmänheten med används Expressen och Aftonbladet, som är kvällstidningar samt Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet, som är dagstidningar. På detta sätt kan en bred bild av hur medias rapportering av tillämpningen av fängelsestraffet för grov misshandel ser ut fås.

2.1 Disposition

Dispositionen av uppsatsen består av en historisk tillbakablick på både medieutvecklingen och fängelsestraffet vilken åtföljs av en redogörelse för tidigare forskning i ämnet. Därefter presenteras en teoribildning innefattande rättsliga utgångspunkter, begreppsdefinitioner, fängelsestraffets syfte och verkan samt medias makt att påverka. Efter en beskrivning av studien och dess genomförande sker en resultatredovisning varvid analys vilken följs av en diskuterande slutsats och uppslag på fortsatt forskning.

¹¹ Holmberg & Weibull, 2008, s. 303, 332

3. En historisk tillbakablick

Frihetsstraffet har inom ramen för den svenska strafflagstiftningen utvecklats från att byggas på avskräckning och vedergällning, till allmänprevention för att slutligen till största del ha ett individualpreventivt syfte¹².

Under stenåldern och medeltiden dominerade den direkta kommunikationen – budskap kommunicerades genom att människor själva förflyttade sig och själva förmedlade sina meddelanden till mottagaren. Under 1400-talet utvecklades boktryckarkonsten men den ansågs varken vara nödvändig eller tillräcklig för nyhetsförmedling – människan ansåg fortfarande att det var bättre att personligen förmedla sina budskap. Ungefär hundra år senare, på 1500-talet, befann sig samhället mitt i en utveckling av avskräcknings- och vedergällningsteorier. Fängelsestraffet var menat att verka avskräckande i sådan utsträckning att människor skulle avstå från att begå brott och de som trots allt bestämde sig för att bryta mot lagen fick, i enlighet med vedergällningsteorin, sona sina brott genom dödsstraff, kroppsstraff, arbetsstraff eller böter¹³.

På 1600-talet började tryckta publikationer av nyhetskaraktär utkomma regelbundet och ungefär samtidigt, år 1624, skapades Sveriges första fängelse i före detta klosterbyggnader på Gråmunkeholmen i Stockholm. Under 1700-talet förändrades synen på straff och successivt antogs en allmänpreventiv inriktning och ett krav på att straffen skulle vara lagligt grundade, förutsebara och i proportion till de brott som blivit begångna växte fram. Den allmänpreventiva tanken innefattade att genom att straffa den som begått brott skulle andra avskräckas från att utföra samma typ av gärning¹⁴. Samtidigt förändrades de mediala publikationerna och tidningarna skapades nu i ett tydligt propagandasynföremål och staten ansågs ha makt att styra innehållet och under den senare delen av 1700-

¹² SOU 2008:85, s. 47

¹³ Hadenius & Weibull, 2003, s. 19; SOU 2008:85, s. 47

¹⁴ Hadenius & Weibull, 2003, s. 19; www.kriminalvarden.se/sv/startside-skolportal1/brott-och-straff/En-fangslande-historia/, 2011-10-04, s. 1; SOU 2008:85, s. 47

talet sågs massmedierna som ett av de viktigaste medlen att föra fram åsikter – både personliga och politiska¹⁵.

Under 1800-talet ändrades straffets inriktning; nu var straffet både allmänpreventivt och individualpreventivt. Den avskräckande effekten var fortfarande aktuell men meningen var nu att straffet även skulle verka förbättrande för den enskilde brottslingen på så sätt att denne skulle se straffet som en varning och hädanefter leva laglydigt. Strafflagstiftningen fortsatte att förändras och år 1832 ströks alla kroppsstraff utom dödsstraffet. Pressen beskrevs vid denna tidpunkt som det band som förband individen med staten och omvärlden och användes fortfarande till stor del för att framföra åsikter¹⁶.

År 1855 avskaffades kroppsstraff; år 1884 avskaffades fängelse vid vatten och bröd och cellstraffet infördes; år 1902 förbjöds barnaga och år 1921 avskaffades dödsstraffet. Cellstraffet hade sin storhetstid i Sverige mellan 1892 och 1916 och innebar helt enkelt att den dömda brottslingen fick avtjäna sitt straff sittandes inlåst i en cell¹⁷. Från 1800-talets senare del togs det vid val av påföljd hänsyn till gärningsmannens sociala situation, tidigare brottslighet och samhällsfarlighet och straffet motiverades nu främst av individualpreventiva skäl – behandlings- och rehabiliteringstanken hade växt fram och fokus lades helt och hållet på individen¹⁸.

Vårt nuvarande straffrättsliga system vilar till största del på proportionalitets- och ekvivalensprinciper, vilket innebär en strävan efter att straff ska utdömas i relation till brottets grovhet – grova brott ska bestraffas strängare än mindre grova brott och brott som är lika grova/ringa ska bestraffas lika strängt. Individualprevention är den rådande normen idag¹⁹.

¹⁵ Hadenius & Weibull, 2003, s. 19-20

¹⁶ www.kriminalvarden.se/sv/startside-skolportal1/brott-och-straff/En-fangslande-historia/, 2011-10-04, s. 1; Hadenius & Weibull, 2003, s. 21-22

¹⁷ SOU 2008:85, s. 47; www.kriminalvarden.se/sv/startside-skolportal1/brott-och-straff/En-fangslande-historia/, 2011-10-04, s. 2

¹⁸ SOU 2008:85, s. 47; Nilsson, 2003, s. 3

¹⁹ SOU 2008:85, s. 244

3.1 Straffet i proportion till brottets allvar

Straffet ska stå i proportion till brottets allvar, så att svårare brott bestraffas strängare än mindre allvarliga brott och att lika allvarliga brott bestraffas lika strängt. Straffet ska alltså spegla hur allvarligt samhället ser på den brottsliga gärningen²⁰.

Detta var utgångspunkten för det uppdrag som i september 2008 resulterade i slutbetänkandet ”*Straff i proportion till brottets allvar*”, vars primära syfte var att föreslå ändringar i lagstiftningen för att åstadkomma en skärpt syn på, och därmed skärpta straff för, allvarliga våldsbrott. Utredarna menar att straffnivån på de allvarliga våldsbrotten är undervärderade i förhållande till andra brott och att de påföljder som döms ut ligger i större utsträckning nära minimum i straffskalan, vilket av samhället kan tolkas som att domstolen ser mildt på gärningen. Lagföringsstatistik visar att år 2007 dömdes 872 personer för grov misshandel. Av dessa dömdes två tredjedelar till fängelse varav närmare femton procent dömdes till sluten ungdomsvård, ungdomsvård eller ungdomstjänst och 40 procent dömdes till minimistraffet, fängelse i ett år, eller kortare. Utredningens huvudsakliga förslag innebär ett skapande och tillägg av fler rekvisit, vilket innebär att ytterligare en bedömning ska göras av hur allvarligt brottet faktiskt är. I förslaget till 3 kap. 6 § Brottsbalken (1962:700), gällande grov misshandel, föreslås det - utöver om gärningen varit livshotande eller tillfogat svår kroppsskada – att det även tas i beaktning om gärningen anses vara synnerligen grov²¹.

Vidare i utredningen framgår det att acceptansen för våld har minskat i samhället bland annat till följd av uppmärksammande av våldsbrottslighetens effekter på samhället. Det framhålls att grova våldsbrott som förövas på offentliga platser, speciellt av en för offret okänd gärningsman, skapar en allmän rädsla för att vistas på sådana platser och rädslan ökar i takt med att flera liknande våldsbrott äger rum inom samma område på kort tid²².

²⁰ SOU 2008:85, s. 16

²¹ SOU 2008:85, s. 15, 17-18, 187, 30

²² SOU 2008:85, s. 148, 252

3.2 Tidigare forskning

Eugene Doleschal (1977) framhåller i sin studie att 76 procent av de som i Sverige dömdes till fängelse år 1974 tilldelades ett straff på mindre än fyra månader och endast 9 procent dömdes samma år till fängelse i ett år eller mer. Dessa siffror kan jämföras med motsvarande statistik gällande USA, där 98 procent dömdes till fängelse i ett år eller mer²³. Även kriminalskribenterna Petersilia och Piper Deschenes (1994) menar att Sverige måste bli bättre på att klassificera straffrättsliga sanktioner så att de reflekterar den kriminella handling som begåtts²⁴, vilket är i enlighet med syftet med den utredning som genomfördes på uppdrag av den svenska regeringen år 2008²⁵.

Media har stor makt när det kommer till vilken information som når ut till allmänheten och Ester Pollack (2001), forskare vid Stockholms universitet, visar i sin studie att år 1995 publicerades över 800 artiklar om brott i den svenska dagspressen, varav 26 procent var förstasidesnyheter²⁶. Jan Strid (2008), universitetslektor på JMG, menar att oavsett ålder är brott något som ligger högt på de svenska tidningsläsarnas listor både vad gäller intresse och viktighet. Strid (2008) framhåller även att läsningen av en tidning är något som är synonymt med att delta i samhällslivet, framförallt på så sätt att människor håller sig informerad om vad som händer för att vara bättre rustad att delta i samhällslivet. Han menar också att det i samhället finns normer som styr vad som är viktigt och oviktigt och att detta gäller även för innehållet i tidningarna samt att det är en norm som förfaller vara stabil över tid²⁷. Även 2003 års mottagare av Ferlinpriset²⁸ Göran Palm (2002) uttalar sig om medierapportering och dess påverkan på samhället och menar att massmedierna och journalistiken skapar sig en nyckelroll genom att

²³ Doleschal, 1977, s. 55

²⁴ Petersilia & Piper Deschener, 1994, s. 307

²⁵ SOU 2008:85

²⁶ Palm, 2002; Pollack, 2001, s. 109

²⁷ Holmberg & Weibull, 2008, s. 334, 340, 341

²⁸ Se <http://www.ferlin.se/NilsFerlinsallskapet.htm>

definiera, förstora, förminska och dramatisera risker och på så sätt visa upp samhällets riskmönster och existerande faror²⁹.

Allmänhetens uppfattning gällande vilka fängelsestraff domstolarna dömer stämmer inte överens med verkligheten - allmänheten har en felaktig uppfattning om att domstolarna dömer mildare än vad de egentligen gör vad gäller grova våldsbrott, det visade sig i Kriminologiska institutionen i Stockholms undersökning om svenskarnas syn på straff. Jerre och Tham (2010) undersökte i detta projekt det allmänna rättsmedvetandet för att få en bild av vad folkviljan verkligen säger om brott och straff. Undersökningen i sin helhet visar att svenskarna tycker att straffen är för milda och är för en skärpning av lagstiftningen och hårdare straff³⁰.

År 2004 påpekade Brottförebyggande rådet att de individer som dömts till fängelse, och avtjänat fängelsestraff, återfaller i brott i högre grad än de som döms till böter eller villkorlig dom³¹ vilket Stanton Wheeler (1961) hade en förklaring på redan år 1961. Wheeler (1961) utförde en studie som visade att frihetsberövade individer, individer dömda att avtjäna fängelsestraff, blir ”prisonerade” – de antar de normer som gäller i fängelset till sina egna, de anammar normer som är karaktäristiska för fångsamhället och blir på så sätt immuna mot en påverkan i riktning mot återanpassning till samhället. Undersökningen visade att en del av fångarna återtog sina tidigare normer, de normer de levde efter innan de satt i fängelse medan andra, som framförallt avtjänat längre fängelsestraff, tog med sig sina nyförvärvade ”fängelsenormer” och ”fängelseattityder” med sig ut i samhället för att fortsätta leva efter dessa – någon återanpassning skedde inte. En sådan frånvaro av återanpassning kan leda till ökad risk för återfall i brott³².

²⁹ Palm, 2002, s. 81

³⁰ Jerre & Tham, 2010, s. 2

³¹ BRÅ, 2004, s. 16

³² Mathiesen, 2005, s. 35, 36; BRÅ, 2004, s. 14

4. Teoretiska utgångspunkter

Normer, makt och prevention är alla begrepp som är sammankopplade med fängelsestraffet. Rättsliga normer regleras av rättsystemet vilket i sin tur utdömer fängelsestraff och samhällets sociala normer påstås till stor del regleras av expertsystemet media³³.

Foucault (1987) menar att rätten att bestraffa är en del av den makt lagen besitter och att vare sig fängelsestraffet är menat att verka allmänpreventivt eller individualpreventivt så har det alltid inneburit en viss mängd önskat kroppsligt lidande i form av bland annat inspärning och avstängning från sexuell samvaro. Han framhåller att makten hela tiden gör framsteg och att dessa resulterar i ökat vetande om samhället vilket i sin tur producerar det förhållande individerna lever i. Foucault menar även att fängelsestraffet besitter makt, en makt som måste vara synlig men okontrollerbar; fången ser att han blir iakttagen, men han vet inte när iakttagelserna äger rum och på liknande sätt utövar media sin makt genom skapandet av tidningsläsarnas verklighet. Det mänskliga ordet har makt både att beskriva och förändra³⁴.

4.1 Rättsliga utgångspunkter

Den rättsliga utgångspunkt jag vill belysa är brottet grov misshandel. År 1988 föreslog regeringen i proposition 1987/88:14 en ändring av Brottsbalken (1962:700) 3 kap. 6 § av anledning att gränsen mellan misshandel och grov misshandel i praktiken drogs på ett sätt som inte var tydlig och förståelig för allmänheten samt att ämnet omtalats i den allmänna samhällsdebatten³⁵. Lydelsen som regeringen föreslog och som blev gällande den 1 januari 1988 löd:

³³ Se Palm, 2002, s. 52

³⁴ Foucault, 1987, s. 23, 235-236, 277; Palm, 2002, s. 51-52

³⁵ Prop. 1987/88:14, s. 4

Är brott som i 5 § sägs att anse som grovt, skall för grov misshandel dömas till fängelse, lägst ett och högst tio år.

Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt betraktas, om *tillgreppet skett efter intrång i bostad*, om det avsett sak som någon bar på sig, om gärningsmannen varit försedd med vapen, sprängämne eller annat dylikt hjälpmedel eller om gärningen eljest varit av särskilt farlig eller hänsynslös art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada.³⁶

År 2007 beordrade regeringen ett uppdrag med syfte att åstadkomma en skärpt syn på allvarliga våldsbrott, däribland grov misshandel. Denna utredning ledde fram till den lydelse som idag är aktuell:

Är brott som avses i 5 § att anse som grovt, döms för *grov misshandel* till fängelse i lägst ett och högst sex år. Vid bedömande av om brottet är grovt ska särskilt betraktas om gärningen var livsfarlig eller om gärningsmannen har tillfogat en svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet.

Är brottet att anse som synnerligen grovt, döms dock till fängelse i lägst fyra och högst tio år. Vid bedömande av om brottet är synnerligen grovt ska särskilt beaktas om kroppsskadan är bestående eller om gärningen har orsakat synnerligt lidande eller om gärningsmannen har visat synnerlig hänsynslöshet.³⁷

I proposition 2009/10:147 framgår det att ett behov av höjda straffnivåer för allvarliga våldsbrott föreligger samt att detta bör tillgodoses genom ändringar, i form av uppdelning, av straffskalan för enskilda brott. Det framhålls även att samhällsutvecklingen har inneburit att de allvarligare våldsbrotten måste anses allvarligare än tidigare och att de utgör ett större hot mot enskilda individer än vad de tidigare gjort. Samhällets strängare syn på allvarliga våldsbrott bör återspeglas i straffnivån för brotten³⁸.

³⁶ Prop. 1987/88:14, s. 2

³⁷ SFS 2010:370, s. 1

³⁸ Prop. 2009/10:147, s. 10-11

4.2 Centrala begrepp

4.2. System, normer och makt

I uppsatsen behandlas två olika system; straffrättsystemet och det sociala systemet. Hydén (2002) menar att normer är grundläggande beståndsdelar i handlingssystem och att det är just normerna som gör ett system till ett handlingssystem. Hydén (2002) framhåller också att för att ett system och dess normer ska ha någon betydelse för den enskilde individens handlande krävs det att denne anser att det är viktigt eller relevant samt att det måste vara synligt och att det är möjligt att förstå och rätta sig efter³⁹. Rätten måste alltså kommuniceras till samhället i tillräckligt stor utsträckning och på ett lättförståeligt sätt.

Palm (2002) påpekar att det idag råder en stor enighet inom medieforskningen att journalistik inte är en direkt avspeglning av det som händer ute i samhället utan snarare ett system som genomtränger vår sociala verklighet och konstruerar en annan verklighet, en egen värld. Han menar även att journalistiken, och därmed tidsskrifterna, producerar sätt att se på och bedöma världen och att detta är den dominerande formen av verklighetsbeskrivning.

Något alla sociala normer har gemensamt är att sanktionen för normbrottet eller förtjänsten av att följa den är inbakad i själva normen och att sanktionen eller belöningen delas ut av andra individer inom systemet⁴⁰. Kort beskrivet är en norm en standard som av de flesta människor anses vara det vanligaste sättet att handla på.

När det gäller rättsregler är dessa egentligen inget annat än normer, ursprungligen tillhörande till exempel det sociala systemet, som blivit tilldelade statusen rättsregler och på så sätt skänkts vissa särskilda egenskaper. För att en norm ska kunna upphöjas och få statusen rättsregel krävs det att antingen de som omfattas av normerna har kommit överens eller att individerna blivit påtvingade reglerna

³⁹ Hydén, 2002a, s. 114, 115, 126

⁴⁰ Palm, 2002, s. 51-52; Hydén, 2002b, s. 31

från högre instanser⁴¹. Rättsreglerna regleras och utövas av straffrättssystemet och det som skiljer rättsreglerna från de sociala normerna är det faktum att rättsreglerna handhas och genomdrivs i en särskild ordning samt att brott mot rättsregler åtföljs av i efterhand bestämda, men förutsebara sanktioner. Till skillnad från de sociala normerna är rättsregelns sanktion skild från normen och fungerar som ett påtryckningsmedel i de fall då normen som sådan inte leder till handling i enlighet med normens innehåll. Sanktionen formas och upprätthålls här av en särskild profession⁴². Ett exempel på en rättsregel rörande det sociala systemet är förbudet mot att våldföra sig mot en annan människa⁴³.

De båda systemen som omskrives ovan har en grundläggande faktor gemensamt; *makt*. Gilje och Grimen framhåller att sociala fenomen och sociala normer skapas med hjälp av makt, att de uppstår för att ett system, eller en individ, kan tvinga ett annat system eller individ att göra som det/han vill. Detta görs möjligt genom att vissa individer och system kontrollerar effektiva sanktioner – de besitter makt⁴⁴. Staten besitter makt att med hjälp av domstolar utdöma fängelsestraff och med hjälp av Kriminalvården verkställa det. Därmed har staten gett organisationen Kriminalvården makt att straffa individer i samhället som inte följer de normer som fått status rättsregler, medan samhället själva besitter makt att, genom till exempel utfrysning och smutskastning, straffa de individer som inte följer gällande sociala normer⁴⁵.

”Straffet utgör samhällets yttersta maktmedel mot medborgarna”⁴⁶.

4.2.2 Allmän- och individualprevention

Enligt Mathiesen (2005) är tanken bakom straffets allmänpreventiva verkan att få människor i allmänhet att avstå från att begå våldshandlingar på grund av hot om

⁴¹ Hydén, 2002a, s. 98, 131; Hydén, 2002b, s. 33

⁴² Hydén, 2002a, s. 131, 137; Hydén, 2002b, s. 32

⁴³ Hydén, 2002a, s. 144

⁴⁴ Gilje & Grimen, 2007, s. 219

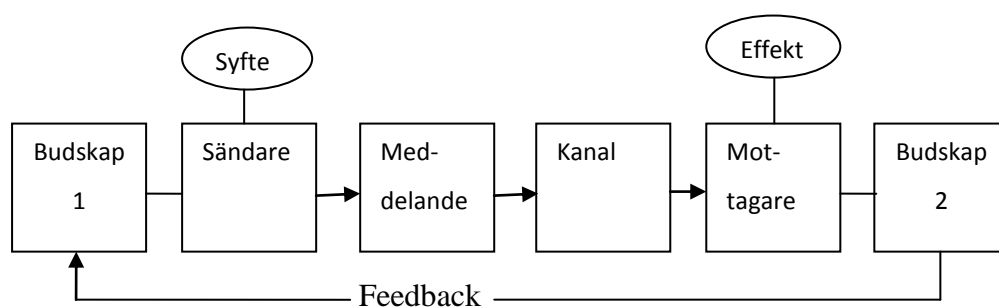
⁴⁵ Foucault, 1987, s. 63; Elias & Scotson, 2004, s. 26

⁴⁶ SOU 2008:85, s. 246

straff. Hotet om straff, i ett allmänpreventivt syfte, ska verka avskräckande, uppfostrande och moralbildande. Han framhåller även att fältet för allmänprevention är mindre tillgängligt för forskning än det individualpreventiva fältet. När det gäller fängelsestraffets individualpreventiva verkan menar Foucault (1987) att det är ”individen” i brottslingen som ligger i fokus, straffet gör anspråk på att rätta till och förvandla individens beteende – fångens uppfostran ligger enligt Foucault (1987) i både myndighetens och samhällets intresse och han menar att endast uppfostran kan vara ett redskap för förbättring. Även Mathiesen (2005) talar om fängelsestraffets individualpreventiva verkan i form av behandlings- och rehabiliteringstermer. Han framhåller även att dagens fängelsestraff har ett individualpreventivt och allmänpreventivt syfte⁴⁷.

4.3 Masskommunikation

Symbolisk kommunikation beskrivs av Hadenius och Weibull (2003) som medias sätt att förmedla budskap såsom kunskaper, upplevelser och åsikter till samhället. De menar att den symboliska kommunikationen handlar om hur människor mottar information från omvärlden samt om hur den egna situationen förmedlas till omgivningen. För att kommunikation ska äga rum krävs det enligt Hadenius och Weibull (2003) en sändare och en mottagare.

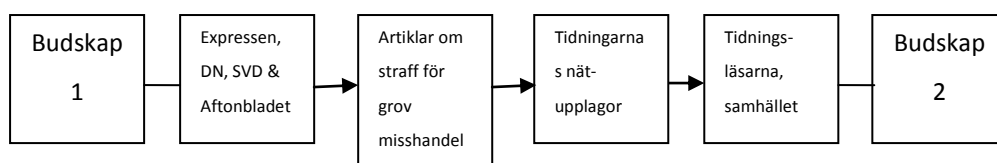
Figur 1⁴⁸

⁴⁷ Foucault, 1987, s. 88, 313; Mathiesen, 2005, s. 33, 68

⁴⁸ Figur 1, hämtad från Hadenius & Weibull, 2003, s. 13

Figuren ovan är vad Hadenius och Weibull (2003) kallar ”En elementär kommunikationsmodell”⁴⁹ och den förklarar vad som sker i en kommunikationssituation, sändaren vill förmedla ett budskap till mottagaren och det är av yttersta vikt att skilja på det budskap – i figuren kallat Budskap 1 – som sändaren vill förmedla till mottagaren och det budskap som mottagaren faktiskt uppfattar – Budskap 2 i figuren. Detta då sändarens syfte med meddelandet inte alltid stämmer överens med den effekt som faktiskt uppnås. Vidare menar de att det som sker i en kommunikationssituation är att sändaren kodar sitt meddelande, klär det i en språklig dräkt för att sedan överlåta tolkningen av meddelandet till mottagaren⁵⁰. Det som Hadenius och Weibull (2003) pekar på här är en viktig förutsättning för att meddelandet ska kunna överföras korrekt – sändaren och mottagaren måste ha en gemensam kod, båda måste behärska det språk eller de symboler som används annars är det möjligt att sändaren och mottagaren tolkar meddelandet olika. Så länge mottagaren har direkt kontakt med sändaren kan risken för feltolkningar minimeras då mottagaren i sådana situationer kan be sändaren om feedback eller förklaringar.

I denna undersökning är sändaren *tidningarna*, meddelandet är *artiklar om fängelsestraffet för grov misshandel*, kanalerna är dags- och kvällspressens nätupplagor och mottagaren är *tidningsläsarna*⁵¹.

Figur 1:2⁵²

⁴⁹ Hadenius & Weibull, 2003, s. 12

⁵⁰ Se figur 1

⁵¹ Se figur 1:2

⁵² Figur 1:2, modifierad utifrån Hadenius & Weibull, 2003, s. 13

Dock är det enligt Hadenius och Weibull (2003) så att när det gäller budskap som kommuniceras av eller via media råder ingen direkt kontakt mellan sändare och mottagare vilket ökar risken för att störningar som bidrar till feltolkningar uppstår⁵³.

Hadenius och Weibull (2003) menar att vi som människor inte själva kan ta del av allt som sker omkring oss och att vi därför förvärvar mycket av våra kunskaper och värderingar från massmedia. Vidare framhåller de att tidningarna gör ett urval av händelser och ämnen som ska presenteras för läsarna för att sedan sammanställa och bearbeta materialet till ett utbud som läsarna tolkar enligt sina egna ”språkliga dräkter” och erfarenheter – då ingen direkt kommunikation förekommer finns en risk att samma meddelande tolkas på flera olika sätt beroende på vem mottagaren är. Kommunikationen som sker genom media är enkelriktad, på så sätt att feedback till sändaren är nästintill omöjlig samt offentlig och opersonlig eftersom sändaren inte alltid vet vilka meddelandet går ut till och meddelandet är aldrig riktat till en enskild individ. För att meddelandets tolkningar ska stämma överens – för att sändarens budskap ska förmedlas rätt – krävs det att alla som tolkar det har en gemensam kod, en typ av kulturell kontext bestående av gemensamma språk, symboler och sätt att göra rubriker.

Hadenius och Weibull (2003) förmedlar att massmedias spridning är något som präglar allas vår vardag då de finns tillgängliga dygnet runt och erbjuder både orientering och förströelse⁵⁴. Mathiesen (2005) menar att media medverkar till fängelsestraffets *avledande funktion* på så sätt att straffandet av ”små lagöverträdare” uppmärksammas och hamnar i fokus vilket leder till att samhällets uppmärksamhet dras från de verkliga farorna i samhället – till exempel miljöbrott. Även fängelsestraffets påstådda *handlingsfunktion* påverkas av medierapporteringen, på så sätt att både fängelsestraffet och medierapporteringen hjälper myndigheterna att ge sken av att något faktiskt görs åt kriminalitetsproblemen i samhället. Då myndigheter och organisationer påverkar

⁵³ Hadenius & Weibull, 2003, s. 13

⁵⁴ Hadenius & Weibull, 2003, s. 14, 15, 11

utformningen av de meddelande som tidningarna publicerar och på så vis sänder ut till samhället har både lagstiftare och Kriminalvård förmåga att förstärka både straffets avledande funktion och dess handlingsfunktion⁵⁵.

4.4 Straffet, preventionen och individen

Det finns många teorier att tillgå gällande fängelsestraffets syfte och verkan. Mathiesen (2005) har utvecklat en sådan teori och han menar att människor måste se till vilka verkningar fängelsestraffet har för att se ifall det fyller sin funktion och talar då om manifesta och latenta funktioner. När det gäller fängelsestraffet menar Mathiesen att den inverkan som medverkar till att fängelsestraffet består är åsyftad. Denna verkan är den samma som en manifest funktion - den inverkan som infinner sig är den som skulle infinna sig.

Det motsatta gäller för latenta funktioner; här talar Mathiesen om den inverkan som uppstår och bidrar till att ett fenomen har en viss verkan, trots att just denna inverkan inte var menad. För att kunna se vilka manifesta respektive latenta funktioner fängelsestraffet har måste fängelsestraffets syfte först fastställas, och då rättens syfte ofta inte har uttalats av någon är detta en svår uppgift. Mathiesen menar därför att det är enklast att utgå ifrån de målsättningar som anges i lagstiftningen men att en medvetenhet om att de uttalade syftena för det mesta snarare uttrycker ideala mål än reala och att de ofta är vaga och svårtolkade, måste finnas.

Då det gäller fängelsestraffets *manifesta funktioner* framhåller Mathiesen att det i den juridiska litteraturen finns föreställningar om fängelsestraffets individualpreventiva verkan och att lagstiftningen lägger stor vikt vid behandlings- och rehabiliteringssyfte samt att detta är något som måste vara individuellt och anpassat för den enskilde. Grundtanken med fängelsestraffet är i enlighet med detta och syftet är att återanpassa individen till samhället. Fängelsestraffets manifesta funktion är, enligt Mathiesen, återanpassning till

⁵⁵ Mathiesen, 2005, s. 86; Hadenius & Weibull, 2003, s. 14

samhället⁵⁶. Tidigare forskning visar att fångarnas anpassning till samhället inte alltid främjas av fängelsevistelsen utan att fångarna snarare blir ”prisonerade⁵⁷” och på så sätt immuna mot påverkan i riktning mot att anpassas till samhället.

Mathiesen menar inte bara att fängelsestraffets manifesta funktion uteblir utan även att den förmodligen direkt motverkas – både lång- och kortsiktigt⁵⁸. Detta beror på att Kriminalvården som organisation och dess metoder motverkar syftet med fängelsestraffet och därmed även den manifesta funktionen att återanpassa fången till samhället. Enligt Mathiesen kan dessa bristfälliga verkningar inte förstås isolerade. Han menar att fängelsestraffets behandlingssyfte befinner sig i en social situation där rehabiliteringssyftet ska upprätthållas av en organisation som med sina metoder skapar motstånd och neutraliserar syftet. Organisationen skapar en fångkultur som den enskilde inskolats i och identifierar sig med och på så sätt skapas motstånd gentemot fängelsestraffets manifesta funktion. Hade Kriminalvården istället arbetat på ett sätt som stödjer och passar in på fängelsestraffets syfte hade detta verkat som det ska.

Vad det gäller fängelsestraffets *latenta funktioner* menar Mathiesen att det är svårt att veta om människor avstår från att begå våldshandlingar på grund av det hot om straff som föreligger, på grund av socialt antagna normer och värderingar eller på grund av en kombination av dessa eller till och med beroende av helt andra omständigheter⁵⁹. Cornish och Clarke menar att valet att begå eller avstå från brott kan vara påverkat av många faktorer. De talar här om påverkansfaktorer såsom individens temperament och intelligens, familj, uppväxt och klasstillhörighet samt boendesituation/område och kön. Dock framhåller Cornish och Clarke, i sin teori om rationella val, att de val en förövare gör är medvetna och gärningar begås med intentionen att gynna förövaren själv. De menar att individen gör rationella val

⁵⁶ Mathiesen, 2005, s. 70, 29, 32-34

⁵⁷ Mathiesen, 2005, s. 35. Prisonering, enligt Donald Clemmers definition, innebär en process där fången anammar en uppsättning formella och avvikande traditioner, vanor, normer och värden vilka är karakteristiska för fångsamhället. Fången anammade en fångkultur.

⁵⁸ Mathiesen, 2005, s. 35, 39-40

⁵⁹ Mathiesen, 2005, s. 59, 60, 68

baserade på vinst och förlust – är vinsten större än förlusten utförs handlingen, skulle det förefalla vara tvärtom så avstår individen⁶⁰.

Mathiesen (2005) framhåller, baserat på det faktum att påverkansfaktorerna kan vara många, att den allmänpreventiva verkan av fängelsestraffet har sina klara begränsningar och att detta till stor del beror på att domstolens beslut kommuniceras i liten utsträckning till den del av befolkningen som kan vara en aktuell målgrupp samt att just denna målgrupp anses vara dåligt motiverade att följa lagstiftningen. Trots att fängelsestraffet inte uppnår sin åsyftade individualpreventiva verkan, sin manifesta funktion; och även om fängelsestraffets allmänpreventiva verkan är ytterst begränsad finns ändå möjligheten att verkningarna på något sätt bidrar till fängelsestraffets funktion⁶¹.

⁶⁰ Lilly, Cullen & Ball, 2007, s. 276-278

⁶¹ Mathiesen, 2005, s. 69, 72

5. Metod

I utförandet av studien användes både kvalitativ och kvantitativ metod, detta då kvantitativ metod är lämplig då man vill visa vilken omfattning ett visst fenomen har medan kvalitativ metod snarare försöker fånga människors handlingar och innebörden av dessa⁶². Den kvantitativa metoden utgörs av en innehållsanalys, vilken kommer utföras på samtliga 63 utvalda tidningsartiklar medan den kvalitativa metoden utgörs av en diskursanalys, vilken kommer användas för att analysera tio förstasidesartiklar.

Då jag i grund och botten är intresserad av att se det svenska samhällets syn på fängelsestraffet och det är en omöjlighet för mig att på tio veckor hinna nå ut och undersöka hela Sverige som population bestämde jag mig för att istället välja en annan väg. Enligt Göran Palm (2002) är det allmänintresset som styr medierapporteringen och han menar att journalistiken inte är en direkt avspegling av det som händer i samhället utan en konstruktion av verkligheten – journalistik är en gestaltning, en representation av ett samhälle⁶³. Grundat på detta utfördes undersökningen med hjälp av medias framställning av fängelsestraffet för att bilda en uppfattning om samhällets syn på det – detta gjordes genom läsning och analysering av olika tidningsskrifter, då Esaiasson (2007) menar att språket och texten är med och formar verkligheten och att texter har avgörande betydelse för hur människor uppfattar världen⁶⁴. Genom att undersöka tidningarnas nyheter om fängelsestraffet är tanken att få ett underlag som hjälper mig att förstå hur medborgarnas syn och kanske även förtroende för fängelsestraffet ser ut, skapas och med tiden förändras.

⁶² Bryman, 2011, s. 560

⁶³ Palm, 2002, s. 82, 51

⁶⁴ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2007, s. 239

5.1 Urval

För att få reda på medias framställning av just fängelsestraffet för grova våldsbrott valdes de tidningsartiklar där fokus ligger på utdömda fängelsestraff för grov misshandel, vilket innebär att de artiklar som har fängelsestraffet samt grov misshandel som huvudsaklig nyhet kom med i artikelurvalet. Ett urval baserat på när i tiden artiklarna publicerades gjordes också. Då materialet som utgör utgångspunkterna för denna studie publicerades år 2008⁶⁵ respektive 2010⁶⁶ valde jag att använda mig av artiklar publicerade under denna tidsperiod samt även under 2009, för att sedan se om någon märkbar förändring i medierapporteringen finns att upptäcka efter det att staten publicerat förslag på lagändringar för grova våldsbrott fram till dess att Jerre & Tham (2010) utför sin undersökning om svenskars syn på straff.

Jag har, som nämnts tidigare, valt att vända mig till fyra olika tidningar; två dagstidningar och två kvällstidningar och mitt insamlade material består av 63 artiklar – varav 44 artiklar är publikationer hämtade från dagspressen och nitton artiklar från kvällspressen. Utav dessa är tio stycken förstasidesartiklar vilka kommer utgöra materialet för diskursanalysen medan innehållsanalys kommer utföras på alla insamlade tidningsartiklar.

5.2 Genomförande

Vid insamlingen av materialet genomfördes sökningar på internetsidorna för tidsskrifternas internetupplagor. *Straff grov misshandel* var den exakta sökfrasen som användes för att hitta relevanta artiklar på tidsskrifternas hemsidor och för att matcha de tidigare nämnda avgränsningarna gjordes även val att endast visa artiklar från åren 2008, 2009 och 2010. Vidare gjordes även en sökning där samma sökord och årsintervall användes men där endast förstasidesartiklar var av intresse. Sökningen på Expressens hemsida fick genomföras en aning annorlunda

⁶⁵ SOU 2008:85

⁶⁶ Jerre & Tham, 2010.

på grund av en annan typ av sökmotor och andra sökalternativ. Istället för att begränsa varje sökning till ett visst år fick sökningen ske på alla år följt av en manuell utsällning av relevanta artiklar publicerade under 2008, 2009, och 2010. Detta tillvägagångssätt gjorde att alla sökkriterierna i slutändan blev desamma och sökningarna förefaller vara identiska.

För att få reda på vilka nyhetsvärderingskriterier som används har materialet sorterats enligt följande tema:

- När finner media det angeläget att rapportera om fängelsestraff för grov misshandel;
- Hur framställs fängelsestraffet för grov misshandel samt;
- Vem står bakom artikeln

Vid bearbetningen av det insamlade materialet användes två innehållsanalytiska metoder; innehållsanalys och diskursanalys. *Innehållsanalys* innebär i huvudsak en analys av dokument och texter, i mitt fall tidningsartiklar, utifrån två egenskaper: objektivitet och systematik. Objektiviteten innebär en i förväg utförd specificering av hur materialet ska sorteras in i olika kategorier – detta för att minska att forskarens egna värderingar ska påverka processen. Med systematik menas att de regler som i förväg satts upp ska följas för att undvika skevhet i så stor utsträckning som möjligt. Med hjälp av innehållsanalys kan en uppfattning om innehållet i det tema forskaren intresserar sig för förvärvas samt upptäckter av indikationer på den innebörd och mening som ligger under ytan, till exempel om artikelförfattarens egna åsikter lyser igenom⁶⁷. Användning av innehållsanalys innebär även en undersökning av hur ofta ett specifikt ord eller fras förekommer i en text⁶⁸. I mitt fall förekom naturligtvis ordet *fängelsestraff*, och då studien inriktas på ett specifikt, grovt våldsbrott; *grov misshandel*, ligger naturligtvis dessa ord också i fokus. Sökande efter ord som ger en indikation på om skribenten

⁶⁷ Bryman, 2011, s. 281-282

⁶⁸ May, 2010, s. 229

tycker att det straff som utdömts är för mildt eller för strängt förekom också. Till exempel letade jag efter ord såsom; *endast, bara, inte mer än*, – vilka kan tolkas som indikationer på att artikelförfattaren tycker att fängelsestraffet i detta fall är för mildt. Kort sagt förser innehållsanalysen mig med information om vad läsarna får veta och på vilka sätt.

Diskursanalysen tar fasta på vad texten egentligen berättar. Då människor vanligtvis vill uppnå någonting då de skriver har jag valt att även använda mig av Foucaults tolkning av diskursanalys på ett litet urval av artiklarna, då denna inriktar sig på de strategier som människor använder sig av när de önskar uppnå olika syften⁶⁹. I enlighet med Foucaults tolkning av diskursanalysen består en diskurs i denna studie av grupper innehållande uttalanden vilka tillsammans producerar mening och effekter; en diskurs är enligt Foucault det sätt människor ”talar om” ett ämne vilket leder till att en sanning skapas⁷⁰.

Användandet av diskursanalys innebär en mer djupgående kritisk granskning av de aktuella texterna och ett huvudsakligt letande efter dolda budskap i texten, såsom till exempel vilka skribentens egna åsikter om ämnet är och hur dessa kan tolkas med hjälp av texten. Utmaningen med användandet av diskursanalys är, enligt Esaiasson (2007), att på ett övertygande sätt visa att det faktiskt finns dolda strukturer som styr människors uppfattning och agerande⁷¹.

Diskursanalysen genomfördes på så sätt att de tio utvalda förstasidesartiklarna genomsöktes efter ord och meningar som kan påverka läsarens tolkningar av budskapet skribenten vill förmedla med artikeln. Till exempel förstasidesrubriker såsom ”*Polisen efterlyser hårdare straff*”⁷² vilka sänder budskapet till läsarna att polisen inte är nöjda med de straff som utdöms och att de anser att straffen måste skärpas. Rubriken är iögonfallande och upplevs vara 20 gånger större än både underrubriken och resterande text i artikeln. För en stressad läsare kan rubriken

⁶⁹ Bryman, 2011, s. 475

⁷⁰ Eriksson & Kovalainen, 2008, s. 5

⁷¹ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2007, s. 239

⁷² <http://www.expressen.se/1.1291476>, 2011-12-12

vara det enda av detta publicerade budskap som uppfattas och läsaren missar då helt och hållet att uttalandet i själva verket endast gäller trafficking brott och inte straff i allmänhet.

5.3 Validitet och reliabilitet

De teman som presenterades tidigare utgör de grundläggande byggstenarna för mitt analysredskap och det är även de som avgör om jag skapat ett bra analysredskap i termer av validitet. Det handlar då om ifall frågorna jag valt att ställa till texten är rimliga empiriska indikationer på det jag valt att undersöka samt hur jag sedan väljer att förhålla mig till de tänkbara svaren. Då jag för diskursanalysen valde ett öppet förhållningssätt, utan fullständigt förutbestämda teman, avgjordes svaren av det jag hittade i mitt material – undersökningen styrdes av innehållet i de aktuella artiklarna. Ett sådant tillvägagångssätt ökar risken att intressera sig för ett spår som är spännande men tyvärr irrelevant för studien och det gör också att slutsatserna blir beroende av det som råkar återfinnas i materialet vilket leder till en svårighet att identifiera vad som *inte* finns där eftersom funderingar över möjliga svar inte funnits.

Validiteten i en studie kan också kretsa mycket kring tidigare forskningsinsatser: vilka frågor brukar ställas i denna typ av studier och kan samma frågor ställas en gång till eller finns det anledning att korrigera dem på någon punkt⁷³? För att validitet ska föreligga krävs det att studien faktiskt mäter det som forskaren påstår att den gör samt att en frånvaro av systematiska fel föreligger. För att validitet ska föreligga, krävs det att orsakssambandet är på ”rätt håll” – att det är media som påverkar samhällets syn på fängelsestraffet och inte samhället som påverkar medias framställningar. Jag anser att jag i stor utsträckning lyckats med att visa att samhällets syn på fängelsestraffet påverkas av media.

För att *extern validitet* ska kunna uppnås måste möjligheten för generalisering av dessa förklarande slutsatser till en större och kanske även mer relevant population

⁷³ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2007, s. 244-246

föreligga. En generalisering av de resultat denna undersökning uppvisar förefaller inte vara möjligt av den enkla anledning att undersökningen endast utförts med hjälp av internetupplagor – för att en generalisering skulle kunna ske, och extern validitet skulle kunna föreligga, hade en mer omfattande undersökning där fler tidskrifter och även pappersupplagor inkluderats.

För att reliabilitet ska föreligga krävs det att mätinstrumentet faktiskt mäter det som det ska mäta samt att studien kan genomföras på nytt med samma resultat. För att undvika bristande reliabilitet, och därmed öka möjligheten att uppnå *resultatvaliditet*, är det viktigt att undvika slarvfel under materialinsamlingen samt att beakta noggrannhet vid användandet av mätinstrumentet – detta är något man som ensam forskare kan ha svårt att kontrollera. Dock har forskningsmetoden blivit noggrant beskriven vilket möjliggör en upprepning av undersökningen och därmed även en möjlighet att konfirmera resultatet⁷⁴.

⁷⁴ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2007, s. 64, 70

6. Resultat/Analys

Sökfrasen *straff grov misshandel* resulterade i 2466 träffar, varav endast 63 artiklar stämde överens med de urval och avgränsningar som tidigare gjorts för undersökningen. I diagrammet till höger presenteras det totala antalet sökträffar uppdelat mellan

de olika typerna av nätupplagor som var föremål för undersökningen.

Det går här att utläsa att av de 2466 artiklarna var 45 procent

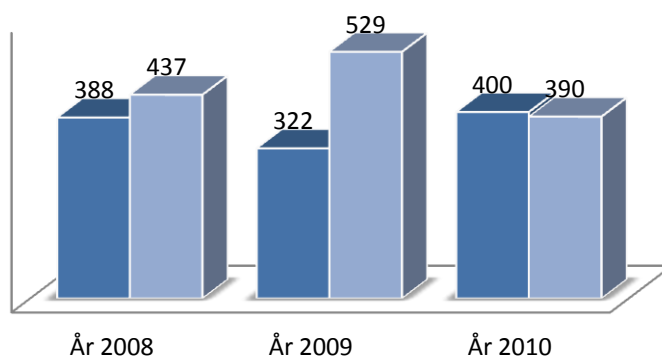

Diagram 1

■ Dagspress ■ Kvällspress

publicerade i dagspressen medan resterande 55 procent fanns att finna i kvällspressens nätupplagor. Anledningarna till att en sådan skillnad uppstått kan vara många, självklart kan fallet vara så att kvällspressen faktiskt, över lag, publicerar fler artiklar relaterade till grov misshandel men det skulle också kunna bero på att sökmotorerna trots allt inte fungerar exakt likadant. Vidare kan det också utläsas att både kvällspress och dagspress publicerade mindre artiklar relaterade till det aktuella ämnet än både 2008 och 2009⁷⁵.

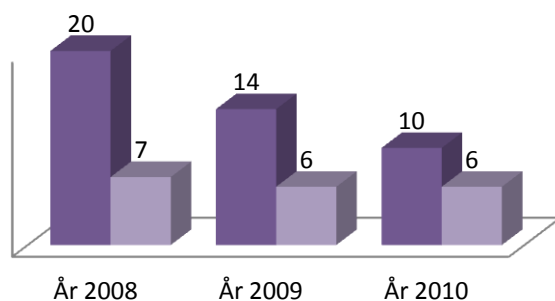

Diagram 2

■ Dagspress ■ Kvällspress

I diagrammet till vänster presenteras antalet artiklar i vilka fokus låg på fängelsestraffet för grov misshandel; endast 44 artiklar av de 2466

⁷⁵ Diagram 1 och diagram 2 är båda skapade av mig utifrån insamlad material.

artiklar som sökningarna resulterade i stämde överens med de tidigare gjorda avgränsningarna och ansågs vara relevanta för undersökningen. Av dessa 63 artiklar publicerades 70 procent av dagspressen. Trots att sökningarna i kvällspressens nätupplagor resulterade i större antal träffar återfanns endast 30 procent av de för undersökningen relevanta artiklar där.

6.1 Innehållsanalys

När finner media det nödvändigt att rapportera om fängelsestraffet för grov misshandel. Ett mönster som uppfattades tydligt vid analysen var att samtliga artiklar rapporterade i större utsträckning om själva händelsen – den grova misshandeln, hur denna skett samt vem som blivit drabbad – än om vilket straff som blivit utdömt. I de flesta fall rapporterade tidningarna om en händelse där någon gjort sig skyldig till grov misshandel men någon uppföljning som berättade vilket straff, om något straff, gärningsmannen fått utdömt existerade inte. Det uppfattades som att tidningarna endast följer upp händelser då de är något alldeles extra, något som väcker debatt och känslor i samhället. Till exempel var samtliga tidningar noga med att rapportera varje liten förändring gällande Riccardofallet och händelsen i Rödeby.

Både år 2008, då utredningen för skärpta fängelsestraff för grova våldsbrott beordrades, och år 2010, då dessa lagändringar började gälla, rapporterade närmre 70 procent av de utvalda artiklarna om just detta medan tidningarna år 2009 fann det mer nödvändigt att publicera artiklar om fängelsestraff som utdömts till individer som gjort sig skyldiga till grov misshandel.

Hur framställs fängelsestraffet för grov misshandel. I många av de analyserade artiklarna, framförallt publicerade år 2009, så framställs fängelsestraffet bara som: ”På onsdagen dömdes mammans pojkvän, en 33-årig kriminalvårdare från Södertälje, till fängelse i 4,5 år för grov misshandel.”⁷⁶; ”En 19-årig man döms i

⁷⁶ http://www.svd.se/nyheter/stockholm/sodertalje-langt-straff-for-misshandel-av-baby_779363.svd, 2011-12-19

hovrätten till ett år och sex månaders fängelse för grov misshandel.”⁷⁷; ”58-åringen dömdes på måndagen i Sundsvalls tingsrätt till 2,5 års fängelse för grov misshandel.”⁷⁸; ”Den 50-åriga kvinnan försvarade sig med en kniv mot makens angrepp. Nu döms hon till sex månaders fängelse.”⁷⁹och; ”Idag dömdes hon i Attunda tingsrätt till ett års fängelse för grov misshandel.”⁸⁰ Denna typ av rapportering av fängelsestraffet för grov misshandel lämnar inte så mycket utrymme för läsarens egna tolkningar, utan levereras mer som fakta och har läsaren inga kunskaper om straffskalan för brottet kan denne heller inte utläsa om straffet som dömts ut är strängt eller milt.

År 2008 och 2010 är fallet dock annorlunda, här skriv det mycket om ”Skärpta straff för allvarliga våldsbrott”⁸¹; ”Nya lagar från halvårsskiftet”⁸² och; ”Straffen ska stå i proportion till brottens allvar”⁸³. Denna typ av medierapportering ger däremot stort utrymme för läsarnas egna tolkningar och frågor såsom: vad var det för fel på de redan gällande lagarna? Har domstolarna straffat förövare med hjälp av lagar som inte alls lett till ett proportionerligt straff? Är straffen som döms ut nu, innan lagändringen, egentligen för låga och inte alls tillräckliga för det brott som begåtts? kan lättare uppstå.

I båda medierapporteringssituationerna ovan finns det, om än olika stora, utrymme för sådana störningar som Hadenius och Weibull (2003) menar kan leda till feltolkningar av meddelandet⁸⁴. I fallen där ”faktarapporteringen” äger rum är störningen att sändaren och mottagaren inte har en gemensam kod – alla mottagare har inte samma juridiska kunskaper om de omskrivna brotten som sändaren och därför uppstår nästan en omöjlighet för sändare och mottagare att

⁷⁷ http://www.svd.se/nyheter/inrikes/sankt-straff-for-flickmisshandel_3835707.svd, 2011-12-19

⁷⁸ <http://www.dn.se/nyheter/sverige/fangelse-for-knivdad-i-timra>, 2011-12-19

⁷⁹ <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article8344433.ab>, 2011-12-19

⁸⁰ <http://www.expressen.se/1.2205365>, 2011-12-19

⁸¹ http://www.svd.se/nyheter/stockholm/skarpta-straff-for-valdsbrott_1221451.svd;

<http://www.dn.se/nyheter/sverige/skarpta-straff-for-valdsbrott>;

<http://www.expressen.se/1.1334475>, 2011-12-19

⁸² <http://www.expressen.se/1.2038265>, 2011-12-19

⁸³ http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/straffen-ska-sta-i-proportion-till-brottens-allvar_4408131.svd, 2011-12-19

⁸⁴ Hadenius & Weibull, 2003, s. 13

tolka meddelandet likadant. I det andra fallet lämnar sändaren relativt mycket utrymme för mottagarens egna tolkningar, detta på så sätt att information om varför lagarna ska ändras och straffen ska skärpas aldrig anges. Om vi tittar tillbaka på Hadenius och Weibulls (2003) elementära kommunikationsmodell⁸⁵ kan vi snabbt konstatera att sändarens syfte och effekten för mottagaren i de flesta medierapporteringsituationer inte stämmer överens, sändaren talar ett annat språk än mottagaren - kanske är det ett medvetet tillvägagångssätt för att ge upphov till ny kommunikation såsom diskussioner på arbetsplatsen eller i hemmet⁸⁶.

Det kan även vara ett exempel på medias förstärkning av fängelsestraffets handlingsfunktion, vilken enligt Mathiesen bland annat hjälper myndigheterna att ge sken av att något görs åt kriminalitetsproblemen i samhället. Kanske är media en av de påverkansfaktorer som bidrar till fängelsestraffets allmänpreventiva verkan och hjälper genom sin rapportering om vilka fängelsestraff som dömts ut till att förstärka effekten av hotet om straff⁸⁷. Dock finns risken att verkan är den motsatta – om läsaren tycker att straffet som dömts ut för det begångna brottet är mildt finns möjligheten att denna bedömer förtjänsten av att begå ett liknande brott som större än förlusten att låta bli⁸⁸.

Vem står bakom artikeln. Vid analys av samtliga tidningsartiklar visar det sig, chockerade nog, att Kriminalvården inte står bakom en enda av dem – trots att det är de som har hand om verkställningen av fängelsestraffet⁸⁹. Samtliga nätupplagor publicerade år 2008 och 2010 nästan uteslutande artiklar om skärpning av fängelsestraffet och inte i en enda artikel är Kriminalvården deltagande eller gör något uttalande om eventuella konsekvenser av ett sådant beslut och genomförande - ett uttalande från Kriminalvården hade i dessa fall varit högst relevanta. Staten har försett organisationen med makten att verkställa utdömda fängelsestraff och bör, grundat på den allmänpreventiva tanken, se till att

⁸⁵ Se figur 1

⁸⁶ Hadenius & Weibull, 2003, s. 13, 15

⁸⁷ Mathiesen, 2005, s. 86, 33, 68

⁸⁸ Lilly, Cullen & Ball, 2007, s. 275-278; Se avsnitt 4.4

⁸⁹ www.kriminalvarden.se, 2011-12-20

fängelsestraffet förmedlas på ett korrekt sätt⁹⁰. I samtliga fall var det tidningarna och deras skribenter som stod bakom artiklarna vilket gör att det är endast de som påverkar de verklighet som media konstruerar – i medierapporteringen är det endast journalisterna som kommunicerar rätten till samhället. Detta utgör ett orosmoment då Palm (2002) menar att journalistiken är kända för att både förstora och dramatisera de risker som finns i samhället⁹¹.

6.2 Diskursanalys

Som tidigare nämnts utfördes en sökning efter orden *bara*, *endast* och *inte mer än*, men i en mer grundlig analys uppfattades även andra ord som skulle kunna ge läsaren indikationer av olika slag och på så sätt påverka de gällande sociala normerna – dessa kan ses i diagrammet nedan.

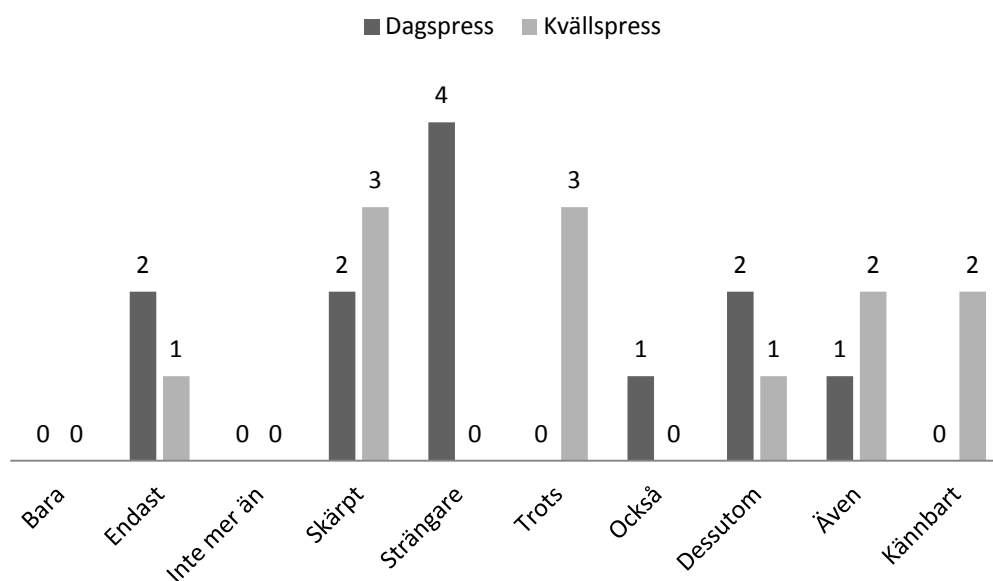

Diagram 3⁹²

Precis som diagrammet ovan visar, visade analysen ingen användning av ordvalen *bara* och *inte mer än*, däremot användes ordet *endast* ett fåtal gånger. Som nämnts

⁹⁰ Foucault, 1987, s. 63; Mathiesen, 2005, s. 86

⁹¹ Palm, 2002, s. 51-52; Mathiesen, 2005, s. 62

⁹² Skapat av mig utifrån insamlat material.

tidigare, sänder ordvalet *endast* ut indikationer på att det straff som dömts ut är för mildt – det borde ha varit längre, strängare, mer kännbart.

Andra ord som framkom i samband med innehållsanalysen var *skärpt; strängare; trots; också; dessutom; även* och *kännbart*. Orden *skärpt* och *strängare* ger, som också nämnts förut, läsaren en indikation på att det förut gällande straffet inte var tillräckligt. Orden *också, dessutom* och *även* användes uteslutande då det talas om skadestånd; ”Mannen döms också att betala 160 000 kronor i skadestånd till flickan”⁹³ eller ”/- - / och dessutom till att betala 30 000 kronor till vart och ett av de två offren”⁹⁴. Ordvalen indikerar att betalningen av skadeståndet är något som läggs till på straffet vilket leder till en feltolkning då skadeståndsbetalningen inte alls är ett straff i juridisk mening. Användningen av ordet *trots* ger en stark indikation på att fallet borde vara annorlunda; ”Trots misshandeln slipper 56-åringen fängelse”⁹⁵. Som läsare känns budskapet självklart, skribenten som rapporterar om händelsen anser att 56-åringen borde ha fått fängelse – i detta fall är sändarens och mottagarens tolkning av meddelandet desamma⁹⁶. ”Det är bra att de får ett kännbart straff för ett så allvarligt brott”⁹⁷ – ordet *kännbart* används i denna artikel för att berätta för läsaren att ett års fängelse är ett bra straff som efterlämnar kännbara effekter på individen som gjort sig skyldig till grov misshandel. Frågan som uppkommer är: Hur kan ett års fängelse anses vara ett kännbart straff när det enligt straffskalan är minimistraffet för brottet som förövats?

”Slapp fängelse trots grov misshandel”⁹⁸

Rubriken ovan återfanns på Expressens förstasida den 27 april 2009 och bär en, av Hadenius och Weibull (2003) kallad, ”språklig dräkt”⁹⁹ vilken är menad att dra till

⁹³ http://www.svd.se/nyheter/stockholm/sodertalje-langt-straft-for-misshandel-av-baby_779363.svd, 2011-12-19

⁹⁴ <http://www.dn.se/nyheter/sverige/husse-fick-fangelse-for-hundbett>, 2011-12-19

⁹⁵ <http://www.expressen.se/1.1547626>, 2011-12-19

⁹⁶ Hadenius & Weibull, 2003, s. 13

⁹⁷ <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article3816496.ab>, 2011-12-19

⁹⁸ <http://www.expressen.se/1.1547625>, 2011-12-19

sig läsarens omedelbara uppmärksamhet. Skribenten av denna rubrik har gjort en del intressanta ordval, vilka i kombination gör att rubriken sänder ut ett mer kraftfullt budskap än vad som kanske upptäcks vid första anblicken¹⁰⁰. Skribenten har valt att skriva ”slapp fängelse” vilket indikerar på att fängelse är något som ingen inte vill bli utsatt för och att inte behöva sitta i fängelse är en typ av befrielse – mannen som omskrivs i artikeln befrias från att behöva avtjäna ett hemskt straff i ett hemskt fängelse. Vidare, vilket även nämnts ovan, skriker ordet *trots* till läsaren att något orättvist inträffat; mannen i detta fall borde ha blivit dömd till fängelse. Denna förstasidesrubrik säger egentligen: Han befriades från att bli utsatt för allt det ett fängelsestraff erbjuder fast att han egentligen förtjänar att bli dömd till fängelse för det hemska han gjort.

”/- - -/eftersom han tagit sig ur sitt missbruk/- - -/ Ett fängelsestraff skulle omintetgöra hans goda utveckling”¹⁰¹ - till följd av denna mening förstärks uppfattningen om att fängelsestraffet är något hemskt dåligt som ingen människa vill utsättas för. Artikeln berättar även för läsaren att ett fängelsestraff är särskilt negativt för en person med missbruksproblematik då avtjänandet av ett fängelsestraff uppenbarligen förstör den ”goda utvecklingen”¹⁰². Budskapet denna artikel sänder ut till läsarna motsäger det som, enligt Mathiesen (2005), är grundtanken med fängelsestraffet – nämligen behandling och rehabilitering och individens återanpassning till samhället. Artikeln insinuerar, relativt tydligt dock, att fängelsestraffet motverkar individens återanpassning och rehabilitering vilket i sin tur talar om att fängelsestraffets manifesta funktion inte uppfylls samt att en latent funktion av fängelsestraffet faktiskt skulle kunna vara att missbruksproblematik uppstår i samband med avtjänandet av fängelsestraffet – de sociala normerna påverkas och allmänheten anser att ändring behöver ske¹⁰³.

⁹⁹ Hadenius & Weibull, 2003, s. 15

¹⁰⁰ Eriksson & Kovalainen, 2008, s. 5

¹⁰¹ <http://www.expressen.se/1.1547625>, 2011-12-19

¹⁰² <http://www.expressen.se/1.1547625>, 2011-12-19

¹⁰³ Manifesta och latent funktioner – se avsnitt 4.4 och Mathiesen, 2005, s. 34 & 68; Hydén, 2002a, s. 114-115

”Återfallsförbrytare kan få hårdare straff”¹⁰⁴

Budskapet skribenten vill förmedla är tydligt – straffen för återfallsförbrytare behöver bli hårdare, de behöver skärpas MEN det är inte helt säkert att det kommer hända. Ordvalet *kan* berättar att det finns en vilja men kanske inte en möjlighet. Även denna rubrik talar i termer av Mathiesens (2005) manifesta och latent funktioner¹⁰⁵; om fängelsestraffets manifesta funktioner fungerar – om frihetsberövade individer faktiskt blir rehabiliterade och återanpassning i samhället sker skulle varken tanken på skärpta straff för återfallsförbrytare, eller termen återfallsförbrytare, existera. Skulle rehabilitering och återanpassning fungera skulle nya sociala normer gällande fängelsestraffet inte tar form och regeringen skulle inte ha några krav från allmänheten att leva upp till¹⁰⁶.

¹⁰⁴ <http://www.dn.se/nyheter/sverige/aterfallsforbrytare-kan-fa-hardare-straff>, 2011-12-19

¹⁰⁵ Mathiesen, 2005, s. 34, 68

¹⁰⁶ Hydén, 2002a, s. 114-115

7. Slutsatser

Syftet med denna studie var att undersöka medias inverkan på allmänhetens syn på fängelsestraffet och under arbetets gång har följande hypotes växt fram: jag tror att anledningen till att allmänheten har en aningen felaktig bild av vilka fängelsestraff som döms ut¹⁰⁷, beror på medias rapportering av just utdömda fängelsestraff – media påverkar de sociala normerna gällande fängelsestraffet.

7.1 Ett besvarat syfte

De ovan presenterade resultaten talar ett tydligt språk; även om medierapporteringen om fängelsestraffet för grov misshandel inte kan påstås vara särskilt ofta eller mycket, talar den ändå till läsaren på ett påverkande sätt. Den utförda diskursanalysen visar att skribenterna i sina publicerade artiklar berättar underliggande berättelser för samhällets läsare av aktuella tidningars nätupplagor – även om endast 63 artiklar av 2466 använts i undersökningen målas ändå en klar bild upp, en bild som redan år 2008 visar läsarna att fängelsestraffet för grov misshandel är för mildt – straffen för grov misshandel behöver skärpas och Jerre och Thams (2010) undersökning visade att så var fallet även år 2010. Media har, med hjälp av sin makt att styra vilken information som når samhället¹⁰⁸, varit delaktig i skapandet av sociala normer gällande fängelsestraffet¹⁰⁹ - syftet för studien har blivit besvarat. Dock går det inte, grundat på de resultat som framkommit och presenterats, att göra några uttalanden om i vilken utsträckning denna påverkan återfinns. Både Strid, Palm och Pollack understryker allmänhetens utbredda intresse för läsning av tidningarnas brottsrelaterade artiklar samt medias påverkan på de rådande samhällsliga normerna och Hydén framhåller att de rättsregler som råder, egentligen inte är något annat än vanliga

¹⁰⁷ Se avsnitt 3.2

¹⁰⁸ Palm, 2002, s. 51

¹⁰⁹ Holmberg & Weibull, 2008, s. 341

normer som blivit tilldelade ”rättsregelstatus” genom exempelvis påtryckning från samhället¹¹⁰.

Resultaten berättar att en påverkan existerar, men de berättar inte i vilken utsträckning medierapporteringen påverkar allmänhetens syn på fängelsestraffet vilket gör att studiens övergripande frågeställning förblir obesvarad. Resultaten visar inte heller vilka andra faktorer som kan påverka hur rätten kommuniceras till samhället, men Gilje och Grimen (2007) bekräftar att sociala fenomen, såsom normer, kan skapas med hjälp av makt på så sätt att de uppstår för att ett system kan tvinga en individ att göra/tycka som det vill¹¹¹ – straffrättsystemet och Kriminalvården som fängelsestraffets verkställande organisation kan med andra ord definitivt anses vara påverkansfaktorer för hur rätten kommuniceras till samhället. Dock visar undersökningen att varken representanter för straffrättsystemet eller Kriminalvården står bakom några av de i studien behandlade artiklarna, vilket innebär att det, enligt resultatet, endast är media som kommunicerar lagen till samhället.

7.2 Prevention och kommunikation

Enligt Mathiesen (2005) har fängelsestraffet både ett allmän- och individualpreventivt syfte; människor ska avstå från att begå våldshandlingar på grund av hot om straff och vid frihetsberövning ska individen återanpassas till samhället¹¹² - fungerar inte allmänpreventionen som det är tänkt är individualprevention plan b, kan man inte skrämman så får man uppfostra och rehabilitera. Foucault menar att det sätt människor ”talar om” ett ämne leder till att en sanning skapas¹¹³ - finns det ingen annan källa att tillgå blir medierapporteringen om fängelsestraffets tillämpning ett utbrett samtalsämne och därmed sanning; nya sociala normer tar form.

¹¹⁰ Se avsnitt 4.2

¹¹¹ Gilje & Grimen, 2007, s. 219

¹¹² Mathiesen, 2005, s. 33, 34, 68,

¹¹³ Eriksson & Kovalainen, 2008, s. 5

Kommunikationen av rätten, via media, kan tänkas påverka både fängelsestraffets allmänpreventiva och individualpreventiva verkan, framförallt om det faktiskt är så att människan är en rationell varelse¹¹⁴. Fundera över följande scenario: En man läser tidningen på morgonen; någon har blivit utsatt för en grov misshandel där en kniv använts som tillhygge och gärningsmannen döms till ett år i fängelse, mannen tänker att detta inte var så farligt. Mannen som läser tidningen blir lätt arg och är för nuvarande väldigt arg på grannen som ständigt slår upp sin bildörr i sidan på hans bil och tänker att nästa gång detta händer ska jag göra något åt det. Nästa morgon ser mannen hur grannen än en gång slår upp sin bildörr i sidan på hans bil och bestämmer sig för att lära honom en läxa – grannen blir grovt misshandlad av den tidningsläsande mannen, mannen tyckte att det var värt att få sitta i fängelse i ett år för att få visa grannen att man inte skadar hans bil ostraffat.

I en sådan situation har medias framställning av fängelsestraffet eliminerat dess allmänpreventiva verkan då mannen inte såg det utdömda fängelsestraffet som ett hot – hade straffet varit stängare kanske situationen hade varit en annan. Även den individualpreventiva verkan av fängelsestraffet har påverkats i negativ riktning då fängelsestraffet enligt BRÅ i högre grad leder till återfall i brottslighet än exempelvis villkorlig dom¹¹⁵.

7.3 De sociala normerna

Trots att studier visar att frihetsberövade individer har en tendens att anamma de normer som gör sig gällande i fängelset som sina egna för att sedan fortsätta leva efter dem efter att de blivit frigivna¹¹⁶, anser samhället att individerna borde vara frihetsberövade längre. Trots att BRÅ rapporterar om tidigare frihetsberövades ökade återfall i brott, kräver samhället skärpta fängelsestraff. År 2011 fick de samhälleliga normerna genomslag i rättstillämpningen – straffen för bland annat

¹¹⁴ Se avsnitt 4.4, Cornish & Clarkes teori om rationella val.

¹¹⁵ Se avsnitt 1

¹¹⁶ Se avsnitt 3.2

grov misshandel skärptes¹¹⁷. Frågan jag ställer mig är; till vilken nytta? Mathiesen (2005) menar att Kriminalvården som organisation och verkställare av fängelsestraffet faktiskt motverkar fängelsestraffets manifesta funktion – att återanpassa individer till samhället, samtidigt som det inte finns några egentliga bevis på att allmänpreventionen fungerar eller om det är andra faktorer som påverkar¹¹⁸. Om det faktiskt är så, kanske regeringen borde se över Kriminalvårdens verksamhet och utreda ändringar av denna så att den manifesta funktionen uppnås istället för att lägga tid på att modifiera och skärpa straffen.

Vidare, om man ser till de gällande sociala normerna, finns det säkerligen normer som talar om för samhället vad åsikten angående fängelsestraffet ska vara. Det skulle ju vara absurt om någon inte skulle tycka att en individ som gjort sig skyldig till brott inte skulle bli straffad. Skulle en annan av den tidigare nämnda arga mannens grannar tycka att den arga mannen inte skulle få fängelse för sitt beteende, skulle denne med stor säkerhet blir utesluten ut ”grannskapskretsen” – normbrottets sanktion skulle inträda¹¹⁹.

7.3 Avslutande reflektioner

Då studien till stor del är kvalitativ föreligger en risk att empirin vid tillfällen blivit feltolkad, att skribenten kanske inte alls hade någon bakomliggande tanke utan bara använde sig av ord valda på måfå. Kanske finns det inga avsedda underliggande budskap bestående av åsikter eller kunskap i artiklarna, möjligheten finns att de infinner sig där av ren slump och blir endast medvetet tolkade av den som faktiskt letar efter textens dolda budskap. Esaiasson (2007) menar att det är en utmaning att på ett övertygande sätt visa de dolda strukturer som finns i tidningsartiklarna – möjligen är detta en utmaning just av den anledningen att det inte alltid finns något att tolka, sändaren har inget budskap

¹¹⁷ Se avsnitt 4.1

¹¹⁸ Mathiesen, 2005, s. 70, 29, 32-36

¹¹⁹ Se avsnitt 4.2, sista stycket.

som kläs i en språklig dräkt och som ska tolkas av mottagaren¹²⁰. För att i större utsträckning kunna övertyga om att dolda strukturer föreligger hade diskusanalysen behövt utföras på ett betydligt större antal artiklar, vilket inte gjordes då det inte passade in i den aktuella tidsplanen.

7.4 Förslag till fortsatt forskning

Då min utförda studie är relativt liten är det inga problem att bygga vidare på den. Exempelvis skulle fler tidsskrifter, inte bara nätupplagor utan även pappersupplagor, och ett större antal artiklar vara en bra början. För att bredda studien ytterligare skulle fängelsestraffet för fler brott kunna vara föremål för undersökning, eller varför inte fängelsestraffet över lag och även intervjua både inblandade i lagstiftningsprocesser och journalister?

En annan tanke är att ändra riktning lite och istället göra en studie där man tittar på verkställandet av fängelsestraffet; hur ser det ut att vara frihetsberövad och har allmänheten en korrekt uppfattning om detta?

¹²⁰ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2007, s. 239; Hadenius & Weibull, 2003, s. 12 - 13

Referenslista

Brottsförebyggande rådet. (2004). *Återfall I brott: En översikt*. Stockholm: Information och Förlag

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Doleschal, E. (1977). Rate and Length of Imprisonment: How does the United States compare with the Netherlands, Denmark and Sweden? *Crime & Delinquency*, vol. 23, s. 51-56

Elias, N & Scotson, J. L. (2004). *Etablerade och outsiders*. London: SAGE Publications

Eriksson, P & Kovalainen, A. (2008). [E-bok]. *Qualitative methods in business research*. Sage Publications, s. 227-243

Esaiasson, P, Gilljam, M, Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (2007). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts Juridik

Foucault, M. (1987). *Övervakning och straff*. Lund: Arkiv Förlag

Gilje, N & Grimen, H. (2007). *Samhällsvetenskapliga förutsättningar*. Göteborg: Daidalos AB

Hadenius, S & Weibull, L. (2003). *Massmedier – En bok om press, radio och tv*. Stockholm: Albert Bonniers Förlag

Holmberg, S & Weibull, L. (2008). *Skilda Världar: Trettioåtta kapitel om politik, medier och samhälle*. Göteborg: Livréna

Hydén, H. (2002a). *Normvetenskap*. Lund: Sociologiska institutionen, Lunds Universitet

Hydén, H. (2002b). *Rättsociologi som rättsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Jerre, K & Tham, H. (2010). *Svenskars syn på straff*. 2010:1. Stockholm: Kriminologiska Institutionen

Lilly, J. R, Cullen, F. T & Ball, R. A. (2007). *Criminological Theory: Context and Consequences*. London: Sage Publications

Mathiesen, T. (2005). *Rätten i samhället*. Lund: Studentlitteratur

May, T. (2001). *Samhällsvetenskaplig Forskning*. Lund: Studentlitteratur

Nilsson, N. (2003). The Swedish Prison System In Historical Perspective: a Story of Successful Failure? *Journal of Scandinavian studies in Criminology and Crime Prevention*, vol 4, s. 1-20

Palm, G. (2002). *I nationens och marknadens intresse: Journalister, nyhetskällor och EU-journalistik*. Göteborg: Samhällsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs Universitet

Petersilia, J. & Piper Deschener, E. (1994). Perceptions of Punishment: Inmates and staff rank the severity of prison versus intermediate sanctions. *The Prison Journal*, vol. 74:3, s. 306-328

Pollack, E. (2001). *En studie i medier och brott*. Stockholm: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

Internetsidor

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article3816496.ab>

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article8344433.ab>

<http://www.dn.se/nyheter/sverige/fangelse-for-knivdad-i-timra>

<http://www.dn.se/nyheter/sverige/husse-fick-fangelse-for-hundbett>

<http://www.dn.se/nyheter/sverige/skarpta-straff-for-valdsbrott>

<http://www.dn.se/nyheter/sverige/aterfallsforbrytare-kan-fa-hardare-straft>

<http://www.expressen.se/1.1291476>

<http://www.expressen.se/1.1334475>

<http://www.expressen.se/1.15476265>

<http://www.expressen.se/1.1547626>

<http://www.expressen.se/1.2038265>

<http://www.expressen.se/1.2205365>

<http://www.ferlin.se/NilsFerlinsallskapet.htm>

http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/straffen-ska-sta-i-proportion-till-brottens-allvar_4408131.svd

http://www.svd.se/nyheter/inrikes/sankt-straft-for-flickmisshandel_3835707.svd

http://www.svd.se/nyheter/stockholm/skarpta-straft-for-valdsbrott_1221451.svd

http://www.svd.se/nyheter/stockholm/sodertalje-langt-straft-for-misshandel-av-baby_779363.svd

www.kriminalvarden.se

www.kriminalvarden.se/sv/startsidea-skolportal1/brott-och-straft/En-fangslande-historia/

Offentligt tryck

Prop. 1987/88:14

Prop. 2009/10:147

SFS 2010:370

SOU 2008:85